

VESTITORUL

ORGAN AL EPARHIEI ROMÂNE UNITE DE ORADEA ȘI REVISTĂ DE CULTURĂ RELIGIOASĂ

Redacția:
Piața Unirii No. 3.
Administrația:
Parcul Ștefan cel Mare No. 8.

Apare
la 1 și la 15 a fiecărei luni

ABONAMENT:
Parohiile: . . . . . 200 Lei
Particulari: . . . . . 160 Lei
Membrii Agrului . . . . . 100 Lei

PARTEA OFICIALĂ

VALERIU TRAIAN FREȚIU

Din mila bunului Dumnezeu și Grația Sfântului Scaun Apostolic al Romei Archiepiscop,
Asistent al Tronului Pontificiu, Episcop român unit de Oradea-Mare, Doctor în Sf. Teologie, etc.
Veneratului Cler și Iubitului Popor Credincios din Eparhia Noastră.
Dar și Mântuire dela Dumnezeu și binecuvântarea noastră Archiepiscopască.

„Dați cele ce sunt ale Impăratului Impăratului și cele ce sunt ale lui Dumnezeu lui Dumnezeu.” (Mat. 22, 21).

Mântuitorul nostru Isus Cristos, ca să pricepem mai bine învățăturile Sale, ne-a spus multe pilde, între acestea ne-a spus o pildă despre un stăpân de casă care a sădit vie și a dat-o lucrătorilor. Iar când s'a apropiat vremea roadelor a trimis slujile sale la lucrători să ia rodurile ei. Dar lucrătorii nu au voit să-i dea nimic din rodurile viei, ci pe slujile stăpânului i-au bătut și i-au alungat și chiar și pe fiul acestuia l-au omorât. Și în urmă a pus întrebarea: „Deci când va veni stăpânul viei, ce va face lucrătorilor acestora”? Iar învățacei i-au răspuns: „Pe cei răi rău îi va pierde și via o va da altor lucrători, cari vor da lui rodurile în vremile sale” (Mat. 21, 33—41). Oare, iubitorilor, nu fac cei mai mulți creștini și mai rău decât acești lucrători? Ei primesc nu numai via, ori pământul, ori vr'o slujbă dela bunul Dumnezeu, ci și sănătatea, mintea, puterea, vitele, ploaia, soarele, căldura și toate de câte au lipsă și fără de care nu ar putea lucra nimica și totuși, când iau rodurile nu voiesc să-i dea bunului Dumnezeu nici a zecea parte din rodul ce-l culeg și din câștigul ce-l primesc din darul și cu ajutorul bunului Dumnezeu, deși Dumnezeu ne zice să-i dăm a zecea parte din tot ce câștigăm și ne făgăduiește binecuvântare, dacă îi dăm, și ne amenință cu blăstăm și pedeapsă, dacă nu-i dăm.

Ca să înțelegem și mai bine datorința aceasta a noastră, cu ocaziunea aceasta Vă trimit predica ce a ținut-o unul dintre cei mai sfinți, și cei mai învățați Episcopi pe care i-a avut sfânta biserică catolică în acestea 19 veacuri, predica S. Augustin, pe care a ținut-o în sărbătoarea Nașterii Sfântului Ioan Botezătorul despre zeciuală:

„Din mila lui Dumnezeu, iubii frați, deja sunt aproape zilele în cari trebuie să adunăm recolta și

tocmai de aceea mulțumind lui Dumnezeu, care a dat-o, să ne gândim ca să oferim, ba să plătim zeciuală. Căci Dumnezeu care a binevoit a ne da toate, cere dela noi zeciuală, care este nu spre folosul Său, ci spre al nostru.

Căci așa a făgăduit prin profetul, zicând: „Băgași toată zeciuală în jînișe, ca să fie mâncare în casa mea; întoarceți-vă dară întru aceasta, zice Domnul, și voi deschide vouă jghiaburile cerului și voi da vouă roade în belșug”. (Mal. III. 10).

Iată am dovedit, că zeciuielile ne sunt mai de folos nouă decât lui Dumnezeu. O, oamenilor nebuni, ce rău poruncește Dumnezeu, încât nu e învrednicit să fie ascultat?! Căci așa zice: „pârğa ariei și a teascului tău să nu întârzi a le da” (Exod.)

Dacă e păcat a le da târziu, cu cât e mai rău a nu le da? Și iarăși zice: „Cinstește pe Domnul din ostenele tale cele drepte și-i dă lui pârğa din toate roadele tale cele drepte, ca să se umple jînișele tale de grâu și să se verse teascurile tale de vin” (Pilde III. 9).

Nu e gratis ceea ce dai, fiindcă primești repede înapoi și încă cu dobândă mare.

Vei căuta poate, că oare cui îi folosește ceea ce Dumnezeu primește dându-i tu înapoi?

Și iarăși cauți cui îi folosește ceea ce se dă săracilor?

Dacă crezi, îți folosește ție, dacă te indoiști, ai pierdut.

Zeciuielile, iubii frați, sunt tributul sufletelor lipsite.

Plătește deci tributul săracilor, oferă pârğa preoților!

Dacă nu ai de dat zeciuală din roadele pământului, dă din tot ceea ce îți dă mâna și sirguința ta, căci a lui Dumnezeu este și de a cea cere zeciuală din aceea cu ce trăești: din ostășie, din negoț și din

meserie, din toate acestea plătește zeciuiala.

Căci altceva chelluim pentru pământ, altceva plătim pentru camăta vieții.

Plătește, deci, omule, pentru că ai, plătește pentru că te-ai învrednicit a te naște, căci așa zice Domnul: „Vor da fiecare răscumpărare pentru sufletul său și nu vor fi între ei boli și cădere“. (Ex. 30, 12).

Iată ai în sfintele scripturi chezașiile Domnului tău, prin care îți făgăduiește, că dacă vei da zeciuială, nu vei primi numai belșug de roade, ci vei obține și sănătatea trupului.

„Se vor umplea, zice Domnul, jirnițele tale de grâu și teascurile tale vor vărsa vin și nu vor fi în ei boli și cădere“. Și dacă dând zeciuială poți merita daruri și cerești și pământești, pentru ce te lipsești, prin zgârcenie, de aceste două binecuvântări? Ascultă deci muritorule netrebnic! Știi că ale lui Dumnezeu sunt toate pe cari le primești și a toate Făcătorului nu-i dai din cele ce sunt ale lui?

Nu are lipsă Domnul Dumnezeu, nu cere răsplată, nici cinst, nu cere ca tu să-i dai ceva din al tău. Pârgă și zeciuiala se îndură a cere și tu i-le denegi cu zgârcenie.

Ce-ai face dacă luând nouă părți pentru sine, ți-ar lăsa ție a zecea parte? Lucru ce cu siguranță s'a întâmplat, când recolta ta lipsită de binecuvântarea ploii, s'a stricat și roada viei tale ori a fost nimicită de grindină ori stricată de brumă.

Ce socotești cu atâta lăcomie? Nouă părți ți-au fost subtrase, pentru că n'ai voit să dai a zecea parte. Căci se vede că nu ai fi dat, cu toate că Dumnezeu prelinde. Acesta e obiceiul prea drept al lui Dumnezeu, că dacă tu nu dai a zecea parte, primești tu numai a zecea parte, căci scris este: „Acele zice Domnul, că zeciuile și pârga cu noi sunt“. (Mai. 3, 8).

Dar am văzut și ați crezut că aceștia greșesc, că în avuțiile voastre și înlăuntrul caselor voastre va fi prădare.

Vei da soldatului crudel ceea ce nu vrei să dai preotului. „Intoarceți-Vă către mine, zice Domnul Atotfăcătorul, ca să vă deschid jgheburile cerului și voi vărsa binecuvântarea mea peste voi și nu voi strica roada pământului vostru și nu va slăbi via voastră cea din țarină și vă vor ferici pe voi toate neamurile. (Mal. III.; 7, 10, 11, 12).

Dumnezeu e totdeauna gata să facă binele, dar este oprit de răutatea oamenilor, căci omul vrea ca Domnul Dumnezeu să-i dea lui toate, dar el nu vrea să-i dea lui din ceea ce se vede că are.

Ce ar fi dacă Dumnezeu ar zice: „Al meu e omul pe care l-am făcut, al meu este pământul pe care-l lucrezi, ale mele vitele pe cari le obosești, ale mele ploile și bătaile vânturilor, ale mele sunt: și de vreme ce toate cele trebuincioase pentru trai, sunt ale mele, tu, care întrebuințezi mâinile, numai a zecea parte o meriti.

Dar deoarece Atotputernicul Dumnezeu, cu bunătațe ne cârmuește, dă răsplată îmbelșugată și celui ce lucră mai puțin și cerându-și zeciuială, nouă ne-a dat toate.

Inșelătorule nerecunoșcător și mincinos, te acuză cu glasul Domnului. Iată sfârșitul anului, dă plata Domnului, care dă ploaia.

Mântuește-te omule până ce trăești, până poți răscumpără-te, ca nu cumva venind moartea pe neașteptate, să pierzi viața împreună cu bogăția.

Inzădar o lași această bogăție soției, care va avea poate alt bărbat; înzădar o lași soția bărbatului, care dorește să aibă fără de întârziere altă soție.

Inzădar te lași după moartea ta în grija rudelor și celor de aproape ție, nimeni nu te va răscumpăra în chip credincios, pentru că în viață, tu n'ai voit să te răscumperi.

Lapadă sarcina sgârceniei de pe umerii tăi, dispreguește pe această stăpână neîndurată, care apăsându-te cu jugul ei aspru, nu-ți permite ca să iai jugul lui Christos. Căci precum jugul sgârceniei te apasă spre iad, așa jugul lui Christos te ridică spre cer.

Zeciuiala se recere din datorie și care refuză s'o dea s'a năpusit asupra lucrurilor altora: și câți săraci vor muri de foame acolo unde locuiește el, cel care nu dă zeciuială, vinovat de atâtea omoruri se va înfățișa, înaintea Tribunalului Vecinicului Judecător, căci a păstrat pentru sine ceea ce Domnul a rânduit pentru săraci.

Așa dară cine vrea să-și câștige răsplată, sau să dobândească ertarea păcatelor, să dea zeciuială, iar din cele nouă părți să se nizuiască a da milostenie săracilor, dar așa că ori ce va întrece de hrana cumpătată și îmbrăcăminte cinstită, să nu o pășireze pentru desfrâu, ci să o pună, prin milostenia dată săracilor, în comoara cerească.

Tot ceea ce Dumnezeu ne-a dat peste celea de trebuință, ni le-a ne dat nouă pentru noi, ci numai le-a trimis prin noi, ca să se împărțească altora; iar dacă nu dăm altora, ne însușim lucruri străine.

Și deoarece vrem să prăsnuim cu bucurie nașterea S. Ioan Botezătorul, cași în celelalte sărbători trecute, așa și în preajma acestui strălucit praznic, cu multe zile înainte, toți să se înfrâneze, ca toți să poată prăznuți sărbătoarea aceasta cu bucurie și să se învrednicească a se apropia cu conștiință curată și sinceră de altarul Domnului. Vă mai rog, și pentru ziua înfricoșată a judecății, vă conjur, ca să-i înștiințați pe toți vecinii voștri, toate familiile și pe toți cei ce se țin de voi.

Acestea sunt, lubiților, cuvintele unui Episcop Sfânt și care a fost unul dintre cei mai învățați oameni ai lumii. Credeți cuvintelor lui și urmați-i sfatul și nu vă mai lăsați amăgiți de diavolul prin lăcomie, care vă îndeamnă să luați dela Dumnezeu ceea ce este a lui Dumnezeu, deși Mântuitorul nostru Isus Cristos ne

poruncește să dăm ceace este alui Dumnezeu lui Dumnezeu.

Până acum puțini v'ați împlinit datoria aceasta și acum trebuie să suferiți lipsă și neajunsuri. Alții vă mângâie că criza economică și financiară nu e numai la noi, ci în toată lumea, care va trece. Da, e criză, dar criza aceasta e pedeapsa lui Dumnezeu, fiindcă oamenii nu dau zeciuiala și dacă nu o vor da nici în viitor, Dumnezeu poate va trimite foamete și boli molsitoare și alte necazuri, până ce oamenii nu vor da zeciuială, care este partea de drept a lui Dumnezeu.

Întoarceți-Vă dar, iubitorilor, căci Dumnezeu vă chiamă și dați zeciuială, și veți vedea că criza economică și financiară va înceta pentru voi și dacă alții nu vor să se întoarcă și nu vor plăti zeciuială pentru ei va continua pedeapsa lui Dumnezeu, iar vouă vă va da binecuvântarea sa și vă veți putea mântui și sufletul vostru pentru fericirea vecinică. Amin.

Darul Domnului nostru Isus Cristos și iubirea lui D-zeu Tatăl și împărtășirea Spiritului Sfânt să fie cu voi cu toți Amin.

Dat în reședința Noastră Episcopescă, în sărbătoarea Nașterii Sf. Ioan Botezătorul, din anul Domnului 1922, al Episcopatului nostru al XX-lea.

Episcop VALERIU TRAIAN.

Nr. 2000/1932.

Această Pastorală se va citi în toate parohiile și filialele la cea dintâi s. Liturgie după sosirea ei.

Oradea, la 24 Iunie 1932.

No. 1790/1932.

Catedre vacante la școlile secundare diecezane.

În conformitate cu Art. 12 din legea asupra raporturilor dintre școlile secundare confesionale române și Ministerul Instrucțiunii, promulgată cu datul de 5 August 1929 Nr. 2799, prin aceasta publicăm catedrele vacante la școlile secundare ale Diecezei Noastre.

Pentru ca cineva să poată fi numit profesor sau maestru cu titlul provizoriu, pe lângă condițiile prevăzute de legea învățământului secundar, trebuie să îndeplinească conform Art. 10 din legea specială și următoarele condițiuni:

a) să fie de religie gr. cat. (uniță);

b) profesorii bărbați cu excepția maestrilor, să fie și absolvenți ai unei școli superioare de teologie sau cel puțin studenți în teologie.

Catedre vacante sunt:

I. La liceul de băieți din Beiuș: Muzică (Nr. 12 cu 9 ore).

II. La liceul de fete din Beiuș Latină-Elină (Nr. 4 cu 14 ore); Desemn-Caligrafie (Nr. 13 cu 9 ore); Educație fizică (Nr. 14 cu 14 ore).

III. La școala normală diecezană din Oradea. Română-Latină (Nr. 2), Franceză (Nr. 4), Șt. Fizico-chimice (Nr. 9), Desemn-caligrafie (Nr. 11), Lucru manual (Nr. 14) și Șt. Agricole (Nr. 15).

Cererile pentru numire, însoțite de actele justificative (extras de botez, certificate de studii și examene, numiri anterioare și certificate de serviciu) se vor înainta episcopiei unite din Oradea până la 15 Iulie crt.

Oradea, 14 Iunie 1932.

No. 2001/1932.

Tuturor oficiilor parohiale.

Se aduce la cunoștința oficiilor parohiale că, având în vedere dispozițiunile Legii Conversiunii datoriiilor agricole, pentru recunoașterea drepturilor asigurate parohiilor prin art. 52 al. 9 al Legii, prin aceasta ordonăm a se înainta judecătoriiilor competente declarațiile despre datoriile ce au debitorii față de parohii, conform alăturatului formular. Declarații se pot face cumulativ într'un tablou, înșirând debitorii în șir alfabetic dar în tablou separat pentru fiecare comună, unde aparțin debitorii. Declarațiile se vor face după formularul ce urmează.

Termenul de înaintare a declarațiilor e 19 Iulie 1932.

Oradea, 25 Iunie 1932.

Parohia ..... Scutit de timbru conform art. 57 din
Com. .... legea pentru asanarea datoriiilor agricole.
Județul .....

Domnule Judecător,

Subsemnat...în calitate de reprezentant...legal... al parohiei.....județul.....declar ... în numele și pentru suszisa parohie, în conformitate cu art. 5 din legea pentru asanarea datoriiilor agricole, că această parohie are de primit, la data publicării acestei legi în Monitorul Oficial, dela ..... domiciliat în comuna .....județul .....de profesiune.....suma de lei..... capital, dobânzi și accesorii. Debitorul datorează suma de mai sus pe baza următoarelor titluri anexate în copie certificate de noi:.....

Pe baza art. 52 al. 9 din Legea asanării datoriiilor agricole cu onoare Vă rugăm, să binevoiiți a dispune achitarea integrală de către susnumitul debitor a creanței ce are parohia noastră, din primele rate anuale în termen de 5 ani cu dobânda legală.

Cu deosebită stimă

Parohia .....

Semnătura, ...

D-lui Judecător al Ocolului.....

PARTEA NEOFICIALĂ

Agru la Carei.

— Impresii. —

Cerul senin, albastru, fără nici un nor care să împiedece fierbințile raze ale soarelui strălucitor; circulația neobișnuită, grupuri sfātuindu-se, ghirlande și porți de triumf, toate te lăsau să întrevezi că simpaticul și liniștitul Carei se pregătește de sărbătoare.

În ziua întâia și într'a doua de Rusalii, A. G. R. U.-ul Diecezan își jinu congresul anual, aici la Carei, fără prea multă populație românească, dar buni români și buni creștini.

Comitetul central în frunte cu D-l Dr. Demetriu Chiș a venit c'o zi înainte, când încă în curtea bisericii, se da ultimele forme altarului și tribunelor pen-

Iru public și cor. E locul unde în cele două zile ce urmează se vor ține slujbele religioase. Părintele Terdic, motorul comitetului local, dă ordine, îmbrățișând cu privirea întinsul dintre cele două biserici care ca mâine va geme de atâta lume.

Se face vecernie cu predica Părintelui Nicolaș. Se isprăvesc pe când se lasă umbrele, și razele soarelui abia mai pot să atingă turnurile bisericilor și acoperișurile înalte ale caselor. Seara se lasă încet, și cu ea liniștea, chemând pe cei ce de multe săptămâni se frământă pregătind congresul, să se odihnească. Li așteaptă doar două zile grele, zile de încercare.

Zi întâi de Rusalii. Soarele mai strălucitor decât eri pare și el îmbrăcat în sărbătoare. În odăjdii scumpe cinci preoți la altarul improvizat în curtea bisericii, fac Liturgia. Răspunsurile le dă corul mixt din Carei. Iscușița D-lui dirigeor Boșca însuflețirea și priceperea coriștilor uimește. Armonia muzicii lui Muzicescu înalță. Pălcurile de bărbați și femei din Carei și jur se apropie smeriți de altarul Domnului. Concentrați în sufletele lor, îngână rugăciuni cu capul în pământ, nepăsători de arșița soarelui dogoritor, se închină adânc și cu evlavie. E sărbătoarea Pogoririi Spiritului Sfânt.

Un glas cristalin de bariton străbate până de parte în unde sonore vibrante. „Sus să avem inimile“, auzi glasul Părintelui canonic Maghiar. D-sa face liturgia. Cu brațele întinse spre cer, cu fața în bătaia soarelui, pare a veni de pe alte lumi, ca să ne îndemne să ne înălțăm inimile sus, spre curatul albastru al cerului, spre A tot — puternicul.

După liturghie se ține congresul. Sala Teatrului plină. *Impărate Ceresc*... și apoi D-l Președinte Dr. Demetriu Chiș deschide congresul urându-i spor la muncă. Urmează apoi salutul Bisericilor și al autorităților. D-l Secretar general avocat Dr. Gheorghe Bulgăr își face raportul, iar D-l Ioan Buta profesor, face darea de seamă a casei. Cifrele și datele în genere obolesc. D-lor însă se pot felicita că au reușit să le de-a o haină care a făcut rapoartele respective și interesante și atractive.

La ora cinci după masă vine P. S. Episcopul Frențiu al Orăzii, și corul maestrului Hubic.

La ora 6 paraclis cu instructiva predică a părintelui profesor Pop Antonie, despre Preacurata Fecioara Maria. A îndemnat mai ales tinerimea să și-o aleagă de palronă, căci sub sfânta Ei ocrotire mult mai ușor și cu folos vor putea să se apere contra atâtor tentații păcătoase.

Seara concert. Un nou prilej de înălțare sufletească. S'a întrecut corul D-lui Hubic cu corul local. A mai contribuit la program D-l Văleanu și D-l Torsan solo de voce acompaniat la pian de D-na Dr. Ghera. D-l Director Coza a ținut o conferință despre educația tineretului în spirit religios. Cu perspicacitatea D-sale de analiză și expunere, ne-a cucerit pe toți și ropotul de aplauze a fost dovada evidentă a sentimentelor noastre.

Ziua a doua de Rusalii, zi în care Careii avea să cuprindă lume în număr cât nu cred să mai fi cuprins vre-o dată. Soarele abia ridicat de-o suliță. Nouri grei de praf se ridică pe străzile Careiului. Vin satele din jur, satele dinspre granița ungurească, sate românești, sate de români uniți și cu Roma și, cu Țară Mamă. Au crucea în frunte și trei-colorul național. Sunt și români și creștini. Fiecare grup e condus de preotul îmbrăcat în odăjdii, și de învățător cu ceialalți intelectuali ai satului, așa cum se și cădea.

Tineri și bătrâni, bărbați și femei, cu toți scoborât — au la Carei să se întâlnească toți uniții, să se cunoască și să arate lumii cât sunt de mulți. Ca la 15.000 de oameni s'au adunat.

Mulți au plecat cu o zi înainte. Aveau doar de făcut vr'o 40 de Km, drum lung să-l faci pe jos și în bătaia dogoritoare a soarelui. Au ținut toți să vie, îi împingea credința în legea lor, ei știau că măreția congresului e cu atât mai strălucitoare, cu cât e mai mare numărul. Ori congresul este a lor a fiecăruia, căci fiecare e membru al lui.

Pe ambele părți ale străzii bisericii două cordone compuse din vr'o 40 de călăreți cu draptele naționale treceau în revistă grupurile de săteni ce se îndreptau spre biserică, în haină de sărbătoare, întonând cântece religioase. Covorul verde din întinsul dintre cele două biserici pe la ora zece nu era de cât o mare de capete, de fețe trudite și arse de soare, dar cu flacăra credinței în priviri. Smeriți, cu mâinile împreunate pentru rugă, emoționați în același timp, ascultau slujba, servită de însuși P. S. Episcopul Frențiu. Corul cu orchestra Maestrului Hubic întonau răspunsurile ca niște melodii înălțătoare venite din alte lumi.

Cuminecare generală. Genunchii tuturor se îndoaie, și copleșii de smerenie se lasă pe pajiștea verde. — „*Cred Doamne și mărturisesc*... răsună glasul părintelui Maghiar, iar credincioșii, concentrați în inimile lor, se reculeg, îngână și ei încet după preot, pregătindu-se se ia în inimă pe împăratul Impăraților, să ia dela acest congres al Agrului, să ducă acasă în casa lor, cel mai scump suvenir, pe bunul Isus. Miile de oameni se îndreaptă unul câte unul spre cele patru potire de cuminecătură, îngânând cu corul *Părtaș nă primește, Doamne, Cinei Tale celei de taină*.

În aceeași zi după masă Congresiiții, pentru a arăta mai ales streinilor câți români sunt așezați pe graniță, și în ce număr mare sunt uniți, au făcut o procesiune, o procesiune împunătoare, și în ordine perfectă, în frunte cu corul preoțesc și P. S. Episcop. Pe tot parcursul s'au înfonat inmuri de laudă lui Dumnezeu. Cu această procesiune putem spune că a culminat congresul.

D-l Dr. Ioan Gherman președintele Agrului din Carei, se poate felicita de rezultatul obținut. Eu l-am văzut cum de pe tribuna îmbrățișată cu privirea masa cea de oameni chemată de D-sa pentruca punând rugă lângă rugă cu toții și împreună cu Păstorul lor sufletească P. S. S. Episcopul s'o înalțe sus, sus la acela dela care ne vine tot ajutorul și puterea. Truda D-sale de atâtea săptămâni s'a încununat cu reușita peste așteptări a congresului. A dat dovadă, că e un bun organizator, izbulind prin acest congres să înalțe pe români și pe uniți sus, la locul de cinste, loc pe care l merită, dar pe care mulți i-l contestau însă.

Cei cari nu au putut participa sau nu au vrut, ar fi putut observa un lucru demn de amintit în acest reportaj: preoțimea din vicariatul Careiului a dat dovadă că este complect înfrățită cu masa credincioșilor săi, și o stăpânește. Numai acela poate să aducă comuna întreagă la congres, care și stăpânește credincioșii. Ori mulți, foarte mulți dintre preoți au adus un număr mare de credincioși.

Dacă toți preoții noștri sunt la înălțimea celor din Vicariatul Careiului, cu adevărat „Porțile Iadului nu o vor învinge“.

Un participant mirean.

Exerciții spirituale pentru intelectuali *)

În acest timp, când răscolirea patimilor de tot felul se dezvoltă sub presiunea luptelor electorale, când vântul satanei suflă, nu numai în țara noastră, ci pe întreg globul, când spectrul foamei se arată tot mai lămurit pentru mulți, alături de risipa sfidătoare, deoarece mila creștinească e pe moarte, preoții, păstorii turmelor cuvântătoare, își țin exercițiile spirituale la Oradea. Rând pe rând se adapă cu putere nouă din fântâna vieții eterne, care este Hristos.

În apatia morală și creștinească, în care trăim, faptul acesta e mai mult decât un eveniment. El ne arată că lupta cu infernul nu-i terminată încă și că satana nu a pus stăpânire completă pe pământ. Se mai găsesc luptători, cari, nu numai că n'au depus armele, încă se mai adapă din izvorul credinței, credința fiind singura putere în stare să potolească patimile răscolite.

Preotul, însă, nu este singurul conducător al turnei. Alături de el, stăomul crescut în meșteșugul cărții: intelectualul. Acesta pune din ce în ce mai mult stăpânire pe mulțime. Îi stau la îndemână toate mijloacele pe care tehnica modernă le cunoaște pentru răspândirea ideilor: Presa, radio și cuvântul convingător.

Dacă s'ar adapă dela același izvor, dacă credința creștinească ar fi vie în sufletul intelectualului, răscolirea patimilor n'ar exista, ori ar fi mai domoală. Dacă ar avea tăria sufletească să se împotrivescă ispitei, ințeleptul nu s'ar deda la fapte nepermise și, necorupându-se el însuși, ar fi o pildă vie în ochii mulțimii. Apoi produsul muncii sale, care aproape totdeauna e menit pentru mulțime, ce îndrumare fericită ar putea lua! Presa, cel mai important factor de răspândire a ideilor, cât s'ar simți de înviorată? În loc să răspândească atâtea și atâtea lucruri murdare, scrise de semidocti într-o limbă cacofonică, ar răspândi idei sănătoase scrise de adevăratul intelectual. Căci din izvorul credinței luând putere, el ar putea să arunce la locul ce i se cuvine secătura politică, ce s'a urcat în vârful piramidei și care pare că dirijează totul.

Ce liniștire a patimilor ar putea produce o astfel de presă! În loc de patimi dăunătoare, cari strică și trupului și sufletului, în mulțimea cuvântătoare s'ar dezvolta sentimentele, virtuțile creștine. Dar o astfel de presă ar influența nu numai mulțimea de rând, ci și pe intelectuali.

Ce orizonturi noi, senine, luminoase s'ar deschid! Alături de preot, ar veni omul inteligent să lupte cu exemplul și cu fapta pentru biruința luminii.

Pentruca intelectualii să formeze o forță binefăcătoare, pe care puterea satanei să nu o poată birui, se cere ca să meargă toți pe același drum, spre același scop. Iar izvorul, din care va trebui să se adape cu putere de luptă și lumină, este Biserica creștină. O lipsă de legătură între biserică și oamenii cu

carte poate despărți pe luptători în tabere protivnice.

Acum, când preoții se întăresc în luptă împotriva răului, luând putere nouă dela Spiritul Sfânt, prin exercițiile spirituale, ar trebui să ne gândim și noi, intelectualii, cari suntem tot niște luptători spre bine, de exerciții spirituale menite nouă. Biserica e datoare să ne arate raza mântuitoare de lumină și nouă, iar noi suntem datori să-i ascultăm poruncile. Drept aceea, noi, cari suntem o armată numeroasă, înarmată cu arme alese, care pot fi și periculoase când sunt rău întrebuințate, cerem să se organizeze și pentru noi exerciții spirituale.

Noi știm, că răul în lume s'a pogorât prin păcat, care a înjosit sufletul omenesc. Vrem să ne purificăm sufletele cu ajutorul spiritului sfânt, prin Biserică.

Reînviați sufletește, vom putea să întrebuințăm puterile minții noastre mai cu folos pentru pacea lumii pentru carea ne luptăm.

27 Iunie 1932.

Gh. Hobjilă,
învățător — Criștelec.

Lipsă de afirmare

Zi de zi se ridică glasuri, de tot izolate, care încearcă, să mențină la suprafață marea și adânc arzătoarea problemă a păstoririi celor trecuți dincolo de Carpați.

Ne bucură mult zelul lor apostolicesc, și noi n'avem, decât, să le acordăm recunoștința noastră. E un fapt incontestabil — s'a prea neglijat această chestiune.

Desigur, greutățile, năcazurile, nevoile noastre de-acasă, scuză, într-o oarecare măsură, lipsa de afirmare a Bisericii noastre și pe acele plaiuri. De altfel, cu mult redusele noastre mijloace materiale, părea imposibilă ducerea la îndeplinire ale acestor obligațiuni grele și dificile. Zelul și apostolia nu ajunge.

Cu toate acestea, însă, în treisprezece ani s'ar fi putut realiza ceva, și azi n'am fi tot acolo unde ne lăsase regretatul arhiepiscop de odinioară al Bucureștilor, Raymund Netzhammer, căruia trebuie să-i mulțumim și mica capelă unită din București, Str. Polonă 48.

Trebuie să repetăm, că numai și numai nevoile și greutățile de-acasă au împedecat Biserica Română Unită cu Roma, din Ardeal, dela o afirmare mai pronunțată pe acelea teritorii, și nu lipsa de zel și convingere, cum le convine unora să o spună.

Nu tăgăduim, recunoaștem, că fiii bisericii noastre, trecuți dincolo de Carpați, lipsiți de păstori, lăsați în voia sorții, fără vina și voia lor, rătăcesc prin alte turme, sub oblăduirea unor păstori străini de legea lor. Dar exagerează aceia cari spun, că toți cei trecuți dincolo, în mare parte trebuie considerați ca inexistenți și pierduți pentru Sf. Unire, și că noi n'am avea nici zelul nici curajul ca să-i reclamăm.

Cei de altă confesiune, au și început să-și formuleze despre Biserica nostru Unită idei și păreri pe cât de ciudate pe atât de stranii, care, desigur dacă

*) Intrând perfect în vederile noastre ideile sulate de d-l învățător Hobjilă, dăm loc cu plăcere articolului ce ni l-a trimis. Mai adăogăm doar atât, că înzadar vom umplea cu ideile mântuitoare numai pe preoți, lăsând pe intelectuali la o parte, căci răul din lume tot nu se va domoli. Să chemăm și pe intelectuali la izvoarele tăriei și ale binelui, pentruca întăriți, alături și împreună cu preoții să lupte la surparea răului din lume. Dintr'un punct de vedere e chiar mai de lipsă să atragem pe intelectuali în angrenajul vieții religioase decât pe preoți, cari și de altfel au destulă pregătire sufletească. Nota Red.

s'ar confirma ne-ar pincinii multă durere și amărăciune. Intre multe altele, cutează să afirme că Biserica Română Unită, n'ar avea la bază *convingerea existenței sale*.

Dar' să-l lăsăm să vorbească Păr. D. *Nicolaescu*, parohul ortodox dela Nehoiu, Jud. Buzău:

„... La Nehoiu, Județul Buzău, există dinainte de războiu o biserică catolică, pentru catolicii din serviciul unei fabrici.

„Sunt aici lucrători greco-catolici Români din Ardeal.

„Credeți d. voastre, că ei au vr'o legătură cu Biserica catolică? Nu.

„Nesiliți de nimeni, toți vin la Biserica ortodoxă, pentru serviciile religioase.

„I-am întrebat, de ce nu se duc la Biserica catolică, că ei se țin de Papa?

„Mi-au răspuns, că ei sunt de lege românească și, deși uniți, n'au ce căuta ocolo“.¹⁾

„Românii uniți, de-odată ce trec în țară, în Basarabia sau Bucovina, pierd zelul de catolicism... .

„... Noi respectăm Biserica greco-catolică, dar dacă la bază nu există *convingerea necesității sale, cu sau fără ziduri și averi, timpurile vor lucra în spiritul exprimat de Mitropolitul Ardealului*“ (Bălan).²⁾

Ce vorbe aspre și vrednice de înfruntat. Și aceste vorbe rostite încă acum patru ani, n'au avut nici un ecou. Nu ne-au impresionat de loc, deși, nu trebuia să existe nici un Român catolic, care să nu fi rămas impresionat la auzul acestor vorbe și să protesteze din adâncul sufletului său împotriva lor.

În urma celor relatate, ar urma, ba chiar suntem datori să răspundem cu fapte. Dar și până atunci toți aceștia să știe: *Credința noastră e tare și vie, Biserica română unită o să aibă, în viitorul apropiat, o menire specială în istoria Țării noastre; iar de-vinga noastră este înflorirea și vigoarea Neamului românesc prin Biserica unită cu Roma.*

Pornind din aceste considerente, și pentru a liniști conștiința noastră, suntem datori să cerem și credem că ar fi și timpul, ca să se înființeze la București cu orice jertfă un vicariat apostolic, cu un titular episcop, membru în capitulul catedral al vreunei dieceze și sufragane mitropoliei din Blaj. Acest vicar apostolic, ajutat la început de zece-doisprezece preoți-apostoli, va duce la un bun sfârșit și la o soluționare definitivă opera aceasta grea, dar necesară.

Greutățile materiale, necazurile vieții, înăsprirea vremurilor, n'au voie să ne descurajeze în apostolia noastră. Biserica lui Hristos nu e supusă vremurilor. Ea este peste vremuri. Grăunțul de muștar, odată aruncat, va încolți și va crește.

Basarab Moldoveanu

¹⁾ Preotul D. Nicolaescu: Cuvânt la legea cultelor, ținut în ședința Camerei din 5. IV—1928, Buc., 1928. p. 9.

²⁾ idem, p. 12.

Papii la întâile Concilii ecumenice

Acest articol are de scop a lămurii pe cetitori asupra celor greșit afirmate de un oarecare, supranumit prin abuz „Ortodox“ în numărul 8 al Revistei „Legea Românească“ din Oradea sub titlul „Răsăritul și Apusul“.

Trecem cu vederea expresiunile lipsite de cea mai elementară urbanitate ale autorului, precum și tălmăcirile arbitrare ale cuvântului „Catholic“ de azi, și ale cuvântului „Primat“ în înțeles de președere și în înțeles de jurisdicție. Cine are urechi de auzit, aude; și cine are ochi de văzut, vede.

Ne oprim numai, ceva mai pe larg, asupra adevărului istoric, că întâile cinci Sinoade întru atâtea sunt ecumenice și apărătoare ale credinței adevărate, întru cât au fost conduse direct sau indirect, ori întărite de Pontificii Romani; întru cât hotărârile conciliilor s'au potrivit hotărârilor Pontificiilor, așa încât să se poată spune că în ele a vorbit Petru prin Pontificii Romei. N'a afirmat nimeni că, Pontificii Romei trebuie să fie de față la conciliu în persoană proprie, sau că de fapt ei ar fi fost de față în persoană proprie la întâilele soboare ecumenice, ci numai că ecumenicitatea lor atârnă absolut dela Pontificii Romei întru cât e capul legal al Bisericii lui Hristos.

* * *

I. La Conc. din Nicea (325) a prezidat efectiv, în numele Papii Silvestru, Osiu din Cordava, împreună cu dai preoți romani, Viton și Vincențiu, iar Constantin a avut președinția de onoare. Aceasta se vedește: 1. Din Hefele, *Conciliengeschichte*, 2-a ed, p. 38—300; — 2. Din tractul lui Wolff, *Die Proëdri auf der Synode zu Nicea*, 1889, p. 42; — 3. Atanasie, *De fuga c. 5*; — 4. Teodare' II, 15 despre Osie; — 5. Gelasie de Cyzic *Istoria Conc. Nic. II*, 5; — 6. Socrate, *Elencul I*, 13, unde arată cu precizie rânduiala scaunelor; — 7. Mansi, *Conc. Coll. II*, 882—927, subscrierile conciliului; — 8. Foție (părintele schismei), *Ep. 1* către Mih. n. 6, unde recunoaște președinția Romanilor; — 9. Tot Foție, *Epist. către Zaharia*, Arm. n. 9, îl pune pe Silvestru înaintea tuturor Episcopilor; — 10. Vezi și „Primatul Papilor“ de P. Dr. Alois Täutu, p. 164.

II. Privitor la Conc. Constantinopolitan, I. (381) răspund în general. După istoricii mai de seamă, Conciliul a făcut numai patru canoane. Întâiul definește adevărul, desbătut atât de mult în acel timp pentru a se clarifica, despre Persoana Spiritului Sfânt. Or acest adevăr, și întreaga învățătură despre Spiritul sfânt a fost proclamată de Papa Damas în conciliile romane din 369, 374, 380 și aceiași învățătură a fost întărită de Damas, în urma conc. Constantinopolitan, în conc. roman din 382. Prin aceasta, cel puțin indirect, Papa Damas a grăit în conc. Constantinopolitan. Canonul al doilea și al treilea, tratând despre erarhie, n'au fost niciodată aprobate.

Dacă se ia în considerație convocarea și președinția conciliului, e știut că, *Damasus* direct n'a avut niciun amestec, din care punct de vedere conciliul n'a fost general ci particular al Grecilor. Numai Gregoriu cel mare pentru prima oară întărește public învățătura acestui conciliu, hotărând ca cele patru concilii dintâi să fie cinstite ca și cele patru Evanghelii.

În particular răspund: 1. În istoria bisericească a lui Teodoret c. IV. 9 se află: „*Epistola synodica ad Damasum Papam scripta a 382 ab episcopis, qui in Magna Urbe Constantinopoli convenerant.* — 2. În scrisoarea lui Foție către Mihail Bulg. n. 9. se zice, că Papa Damas ar fi aprobat decretul conciliului. 3. Despre ecumenicitatea conciliului vezi Hefele II. 30—32.

III. La conciliul al III-lea ecumenic din Efes Sf. Ciril a avut un rol principal și chiar a prezidat lucrările conciliului împreună cu Arcadiu și Proiect Episcopi și cu preotul Filip, dar nu în numele lor, ci în locul Pontifului roman, Celestin, care expres i-a delegat la aceasta. (Vezi Mansi „*Conciliorum Collectio*“ IV 1291—1292).

Delegații Pontifului ajungând la Efes după întâia sesiune, ei au cerut să li se supună confirmării lor cele hotărâte în ea: „*Rogamus ut ea nobis patefieri mandetis, quae ante adventum nostrum in sancta hac Synodo acta sunt, quo iuxta beati Papae nostri praesentisque huius sancti caetus sententiam nos quoque confirmemus.*“ (Vezi Mansi IV. 1290).

Delegații Pontifului roman aduc deja sentința la care trebuie să ajungă discuțiile conciliului și propun regula credinței. „*Auctoritatem Sedis Apostolicae custodiri debere mandamus; siquidem et instructiones, quae vobis traditae sunt hoc loquantur, ut interesse conventui debeatis, ad disceptationem si fuerit ventum, vos de eorum sententiis iudicare debeatis, non subire certamen.*“ (Vezi Mansi IV. 556).

La toate aceste restricțiuni ale Pontifului Romei Părinții Conciliului nu numai că nu se opun, dar cu cel mai mare entuziasm le aclamează în sesiunea a doua: „*Hoc iustum iudicium! Novo Paulo Caestino, novo Paulo Cyrillo, Caestino custodi fidei, Caestino cum Synodo concordi, Caestino universa Synodus gratias agit; unus Caestinus, unus Cyrillus, una fides Synodi, una fides orbis terrarum.*“

„Aceasta-i sentința dreaptă! Noului Paul, Celestin; noului Paul, Ciril; lui Celestin, păzitorului credinței; lui Celestin care susține ceea ce susține și Sinodul, lui Celestin întregul Sinod îi aduce mulțumite“ (Vezi Mansi IV 1287).

Iată deci cum în acel venerabil conciliu din Efes nimeni n'a căruțit în contra primatului de jurisdicție al Romanului Pontifice. Se găsesc însă, cu prisosință, în secolul al XX prea iluminați frați schismatici, cari să facă aceasta.

IV. Conciliul al patrulea ecumenic, precedat de *latrociniul* din Efes al lui Dioscor (449), nu se poate spune, că a fost convocat în contra voinței Papii, Sf. Leon, deoarece împăratul Marcian a *intimat* conciliul în 17 Maiu 451, iar scrisorile Papii Leon, prin cari propunea împăratului să nu se mai facă alt conciliu, au ajuns deabea la 9 Iunie. Împăratul, care stimă mult pe Papa Leon, și care se străduise din răspuțeri, împreună cu împărăteasa Pulcheria, soția lui, la restabilirea păcii, fără îndoială s'ar fi supus voinței Papii. Odată ce însă împăratul a *intimat* conciliul pe 1 Septembrie, Papa trimite legații săi, pe Pascasiu, episcop, pe Bonifaciu preot, și pe Iulian. Conciliul s'a ținut la Calcedonia, 8 Octombrie 451, în loc de Niceia, pentru a fi mai aproape de împărat. S'au adunat până la 630 de Episcopi sub președinția *legaților*

pontificii. După ce în întâia sesiune au fost judecați Dioscor, *Iuvenal* și alți patru Episcopi, autorii *latrociniului* din Efes, și au fost depuși, în a doua sesiune s'a cettit simbolul credinței din Nicea, cu adaosul făcut în conciliul din Constantinopol, precum și cele două scrisori ale lui Ciril și apoi și scrisoarea dogmatică a papii Leon în chestia Monofisitismului, susținut de Eutichiu. Această scrisoare dogmatică, în plin sobor, a fost aclamată cu aceste vorbe: „*Aceasta e credința Părinților, credința apostolilor; așa credem cu toții. Petru a vorbit prin gura lui Leon. Așa învață apostolii.*“ Conciliul a avut 15 sesiuni. În cea din urmă s'au alcătuit 28 de canoane, cu diferite chestiuni disciplinare. În canonul al 28-lea se trată despre înălțarea Constantinopolului la o onoare egală cu a scaunului Roman. Legații romani au protestat în contra acestui canon, iar Papa Leon a aprobat actele conciliului, afară de canonul al 28-lea. Cele hotărâte în acest strălucit conciliu și ratificate de Pontificele Romei, au fost iarăși întărite de 1600 de Episcopi în anul 458 la cererea Împăratului Leon I.

Cine cunoaște istoria, vede că în discuțiile, făcute asupra Monofisitismului din veacul al cincelea, centrul a fost Pontificele Romei. Către el s'au îndreptat și Eutichie ereticul, și Flavian, mucenicul, și împărații, iar rezultatul discuțiilor a fost aclamarea scrisorii dogmatice a Papii, sf. Leon.

V. Împrejurările conciliului al V-lea ecumenic sunt foarte complicate, iar actele sinodale au fost pierdute. În alcătuirea din nou al lor s'au descoperit multe interpolări. În izvoarele istorice se află multe variațiuni, așa că e greu a da o sentință sigură, mai ales în acuzele în contra Papii Vigiliu (vezi Hefele II 887).

E sigur că el a consimțit la convocarea conciliului, dar nu a luat parte nici personal, deși eră la Constantinopol, nici prin delegați; deoarece împăratul n'a împlinit condițiunile puse de Papa. Conciliul s'a început la 5 Maiu 553, sub președinția Patriarhului Constantinopolitan, Eutichiu. A avut opt *sesiuni* subscrise de 165 episcopi, printre cari erau numai șase apuseni (africani). Din acest punct de vedere a fost numai un sinod particular. Dacă apoi a fost primit ca general și ecumenic, aceasta se datorește Constituțiunei Papii Vigiliu din 23 Februarie 554 către Eutichiu, în care, independent de sinod, a condamnat cele trei capitole zise „*Kephalaia*“, ceea ce făcuse și Sinodul în partea lui principală.

Contrazicerea lui Vigiliu în chestiunea celor trei capitole e numai aparentă. Dacă a dat în 11 Aprilie 548 așa zisul „*Iudicatum*“ și apoi l-a revocat în vara anului 550, această s'a întâmplat pentru că acel „*Iudicatum*“ eră interpretat greșit de către Episcopii latini, ca fiind în contra conciliului din Calcedonia.

Deasemenea, în așa numitul „*Constitutum*“ din 14 Maiu 553, adresat Conciliului, pe care însă Împăratul Iustinian I l-a sechestrat, Papa Virgiliu condamnă toate greșelile eretice de pe atunci și vru totuș să respecte hotărârile conciliului din Calcedonia. (Vezi Hergenröther, *Istoria universală* vol. II. p. 344—357).

De aci rezultă marea grijă a Papii Virgiliu pentru păstrarea dreptei credințe și a unirii Bisericii. Urmașorul Papă, Pelagiu I, a confirmat constituțiunea lui Vigiliu și așa treptat toți Episcopii Occidentului au admis și ecumenicitatea conciliului Constantinopolitan II.

Alăta despre cele dintâu cinci concilii ecumenice.

Despre integritatea erarhiei în biserica ortodoxă schismatică vom vorbi cu altă ocazie.

Deocamdată încheim, zicând: din doi, cari scriu asupra aceluiaș subiect, acela mângălește hârtia scumpă, care afirmă contrarul fără să dovedească și prin urmare acela trebuie supus nu la un examen, căci n'ar fi pregătit, ci la un curs de prelegeri în materie, pentru a cunoaște dovezile, fie chiar memorizându-le.

P. N.

„Catholicizarea României“.

— Răspuns pentru „Legea Românească“ —

În numărul din 1 Iulie 1932 al „Legii Românești“, organul eparhiei ortodoxe din Oradea, a apărut un articol, fără semnătură, intitulat „Catholicizarea României“, care vrea să fie un răspuns la un articol reprodus de aceasta revistă din „Curentul“, semnat de Dr. V. Hetco: „Catholicismul și unificarea sufletească“.

Autorul articolului, îmi atribuie mie tatălui articolul „Catholicismul și unificarea sufletească“, deși, acest articol a fost scris de fiul meu, cu același nume și titlu academic. Confuzia persoanelor nu mă supără, deși nu e de lăudat la o foaie ce se respectă și vrea să urmărească numai adevărul. Articolul din speță acoperă întru toate și convingerile mele. Nu mă supără nici chiar aprecierea ce mi s'a făcut din partea anonimului autor, dar am ceva de observat, la cele ce s'au scris despre numele nostru, că nu ni-ar vâdi de Români neaoși și veritabili, și asta cu atât mai mult, că acest nume a fost purtat cu cinste și de bunicul meu, preot român ortodox din Minișelul-Aradului, care mai apoi, la anul 1836 a trecut cu întreaga sa comună, la Sfânta Unire. De altfel și azi, cu acest nume, mai există și azi în acea comună o familie număroasă de țărani frunțași și buni Români.

Abunăseamă, nu veți fi lipsit la timpul său, nici de răspunsul adevăratului autor al articolului „Catholicismul și unificarea sufletească“, deoarece autorul articolului „Catholicizarea României“, mai are încă ceva să spună. Dar și până atunci, din cele expuse până acum, vreau să rețin următoarele și anume, că ar fi timpul să se lichideze ipoteza, care de altfel, se prezintă ca și un „circulus vitiosus“, în toate discuțiile noastre, că oare ortodoxia a conservat și a susținut neamul românesc, sau că neamul românesc a conservat și a susținut ortodoxia, și că oare asimilarea elementelor eterogene, prin biserică, este ceva inadmisibil, din punct de vedere etic și național, și că această asimilare, impusă de necesitatea consolidării naționale, Statul Român cu cine o poate face mai potrivit și cu mai mult succes, prin Biserica ortodoxă, la concursul căreia autorul anonim, da capo, renunță sau prin Biserica Română Unită, care dacă n'ar exista, ar trebui să fie creată, în acest scop, ca și un pod de aur, pentru realizarea marelui ideal? Probleme extraordinar de importante pentru consolidarea și trăinicia neamului românesc, într'un stat național și unitar.

Protopop Dr. V. Hetco

Taina biruinței.

Ne sbatem într'o acută criză economică, de care n'a mai văzut istoria. E mare rău acesta, dar cu toate aste nu e cel mai mare. „Cea mai mare mizerie mi se pare nu cea scrisă în balanța economică, ci cea din bilanțul moral.“¹⁾ Criza morală, îndepărtarea dela ideal, părăsirea lui Dumnezeu e răul cel mai mare; și asta e la noi. Criza aceasta morală se manifestă prin necredință, prin lipsa vieții spirituale și prin lipsa de onestitate. „Cerem astăzi cu toții mai multă viață sufletească creștină. Ne dăm seama, că fără cinste, fără virtute, fără abnegație și fără frica de Dumnezeu suntem în mare *primejdie națională*. Dacă toți mințim, toți furăm, toți ocolim munca și jertfa; dacă toți ne înșelăm în toate chipurile unii pe alții, atunci viața noastră laolaltă va ajunge un infern și prăbușirea ei este apropiată.“²⁾

Nu e mai puțin dureroasă nici lipsa vieții înalte spirituale. „Astăzi ne găsim în pragul falimentului economic și moral. Vedem anarchizarea spiritelor și în murmurul desagregării, care pare, că se apropie, abia se aude glasul conștiinței naționale...“³⁾

E trist, când cu privire la viața noastră de stat, trebuie, să auzi din gura unui bun patriot, cuvinte ca aceste: „Prețușindeni avem faima unei țări venale, corupte. Nicăiri pe lume nu ne putem ridica capul, fără ca să ne arunce în față rușinea asta.“⁴⁾

Dar așa nu se mai poate, căci istoria ne spune, că păcatul n'a făcut altceva pe lume, decât că a înecat popoare în rușine, și pe urmă le-a asvârlit în prăbușire, în neant. „Când o civilizație și-a perdut încrederea în idealul său, când oamenii și-au renegat Dumnezeu, societatea e condamnată să piară. Căci numai credința singură îți permite, să realizezi lucruri mari.“⁵⁾

Ce vom face deci? Vom privi cu mâinile în sân, cum ni se destramă viața publică și țara câștigată prin mila lui Dumnezeu și jertfa eroilor noștri? Nicidecât. Ci vom cerceta istoria, care ne arată fapte eroice, exemple mărețe, și un lanț întreg de eroi ai convingerilor și faptelor mari. Ceace i-a întărit pe dânșii în luptă cu răul, ne va întări și pe noi.

Pe vremea împăratului Nero un grup de creștini, surprinși de oamenii stăpânirii romane într'o catacombă tocmai când primeau sf. Cuminecătură, eră mânăat pe arena Coloseului. Bărbați cu plete albe, mame cu copii pe brațe, fetițe nevinovate și băieți lineri formau grupul. Jur împrejur ședeau mii de cetățeni romani nemiloși și priveau cu indiferență la acești condamnați „la bestii“. Gladiatorii deschid o ușă și din adâncimi întunecoase ies o mulțime de lei din Africa, flămânziți de mai multe zile și cât ai clipi din ochi ca un *nor* greu se *asvârllesc* asupra creștinilor. Iar ei cu ochii spre cer, cu zâmbet pe buze, stăteau în mijlocul arenei. Ce credeți, tremurau? Cerșeau milă? Nu! Cântau și se rugau. De unde au luat ei puterea aceasta de necrezut? Sfânta Taină a Altarului a ajutat la biruință și la începutul creștinismului și ajută și astăzi.

Pe Toma Morus regele Angliei îl asvârle în in-

1) G. Le Bon.

2) G. Galaction.

3) I. Maniu.

4) N. Lupu.

5) G. Le Bon.

chisoare și-i pune în vedere moartea, dacă nu-și va da consimțământul la o nelegiuire. Acolo îl află soția sa putrezind într-o temniță întunecoasă și caută să-l capaciteze, ca să aibă milă de copii și să-și schimbe atitudinea față de rege. Dar el nu se lăsă înduplicat nici de lacrimile soției, nici de mizeria în care vor ajunge copilașii săi, ca să dezerteze dela steagul lui Dumnezeu, dela adevăr. Mai bine se lăpădă de viață, decât să-și calce convingerea religioasă. Care de unde are omul acesta atâta eroism? Biografia lui ne spune, că se cumineca des. Din Taina biruinței scotea el eroismul.

Ceace a făcut din mulți creștini martiri și sfinți, ceace a împrumutat la mulți oameni slabi fărăie și energie eroică, acea va fi în stare, să ne înzestreze și pe noi ca forța de lipsă pentru învingerea palimilor. Nu avem decât să ne întoarcem la Dumnezeu și să ne nutrim sufletul cu *Taina Altarului*. Aci e singura noastră scăpare atât ca indivizi, cât și ca neam.

Te umflă otrava fuduliei? Ia sf. Taină și pâinea smereniei te va umili. Te copleșește sgârzenia? Mânâncă din pâinea cerească și vei fi generos. Te-ai făcut necumpătat? Primește trupul și sângele lui Isus, căci trupul acela, care a suportat atâtea lăpădări de sine, te va face cumpătat. Te copleșesc poftele necurate? O, mai ales atunci ia în inima ta Taina sfințeniei, și Isus cu trupul său cast și neprihănit te va face și pe tine curat. Te neliniștesc ispitele păcătoase? O, să vezi cum vor lăcea în momentul când vei pleca

capul tău în brațele sfinte ale Mântuitorului.

Ai ispite multe? Mergi des la sf. Cuminecătură, căci are să-ți apară în față trupul sângerat și capul încununat cu spini al lui Isus și privirea lui tristă are să alunge săgețile satanei dela tine. Cu cât ai mai multe lupte sufletești, cu cât se deslănțue vijelia patimilor mai mult, cu atât ai mai mare nevoie de o mână ajutătoare.

Scriitorul francez Legouvé astfel i-i scria fiului său despre Taina biruinței: „Scumpul meu copil! Vei auzi, cum vor ataca unii sf. Cuminecătură. Însă eu am văzut, cum s'a revărsat lumina nădejdii pe fața celor ce luptau cu moartea, după ce au primit sf. Taină. Am văzut în biserică, cum au luminat razele credinței fețele fetelor, ce veniau dela sf. Impărtășanie. Am văzut-o pe mamă-ta ce suferea grozav, cum s'a liniștit dintr' odată după sf. Cuminecare, și cum zâmbea la durerile proprii. Să știi dragul meu, că ceace poate radia pe fețele oamenilor o astfel de lumină: numai *lucru sfânt* poate fi.“

Vrei să fii mai bun, mai nobil, om superior? Răcorește-ți sufletul cu sângele Mântuitorului. Vrei să fii plin de idealism pentru biserică și neam? Primește-l pe Isus în sufletul tău cu drag, cât de des.

Iar dacă vrei să fii un bun patriot și vrei să faci mult bine neamului acestuia necăjit, atunci fă, ca Taina biruinței să fie adorată și primită de toți și vei avea răsplată în ceruri.

Păr. Ioan Chișiu

Un Mineiu din 1735 — scris cu mâna.

I.

În toamna anului 1929 — numit, introdus și instalat în parohia Giorocuta — într-una din zile am cercat toate cărțile vechi din biserică. La sfârșit am dat de una așezată după icoana de pe altar, acoperită cu câteva procovețe. — După exterior părea a fi un Apostolier vechiu — judecând formatul și legătura.

O deschid și — ce surprindere! Deja pagina primă i-mi dovedea, că este „tipărită“ cu mâna cu slove roșii, apoi negre, din sus o cruce desenată, sub Cruce 2 „cirade“ de cca 14 cm în lungime, una de 3, alta de 1 cm. lată! — Cetesc: „Inceputam cu vrere și cu ajutorul lui Dumnezău: Praznicile dumnezăești cartea cu slujba la praznice dumnezăești. Și la sfinții mari după cum umblă și din păucienie. Incepând din luna lui răpciuni ântie zi și ține până în luna August în 29 de zile: Acest meneiu „iizbran“ pe limba rumânească cu slujbe la veciernia toată și slujbe din a daozi. Cu canonele: luna lui răpciuni cinstitul indictul ce să zice anul nou: și părintele Simion stâlplnicul și săborul. — Pe toți mucenicii. — Seara la vecierie cetești „Blajenu muje“ întâie, după acee „Givizval“ și stihiri pe glas 3.“ — Atât cu slove roșii! — Apoi cu negre: „Să ne cuprindem rugăciuni și învățăturii dumnezăești, ca...“ — Aceasta e pagina primă.

Răsfoind cartea aflu, că toată e scrisă cu mâna cu slove aproape ca de tipar! Curios să știu numele celui ce a înșirat atâta sumedenie de slove cu „tiparul“ mânilor sale iscusite, cerc repede sfârșitul și acolo citesc:

„Scrisam eu om păcătos: popa Ștefan din Buciumi. Valeat 1735 prin Xs. Is.“

Cum a ajuns acest Mineiu din Buciumi în Gio-

rocuta ne spune părintele de atunci popa Găvril. Între notițele sale din un Strașnic cumpărat de dânsul cu 10 Mărieși aflăm și notița: „Datam pe carte anume Mineiu 18 vici de mălai“. — Dela popa Găvril a ajuns în proprietatea preotului Popdan, cum e scris pe marginea dreaptă a primei pagini: „Aceasta sf. carte este a lui Popdan din Jorocuta“. — Popa Găvril a putut să fie proef în G. în jurul anilor 1759—1765, — așa par a ne spune notele sale, dintre cari una e scrisă în 1759 iar alta — ultima *din ele*, în a 1765!

Azi acest Mineiu este proprietatea bisericii unite din Giorocuta.

II.

Ca în multe cărți bis. bătrâne, așa și în acest Mineiu sunt o mulțime de cuvinte, cari astăzi nu se mai folosesc, nu se nici mai aud. — Dau aci câteva din cele mai interesante.

Cu „ciudesile“ tale, — fericite „ogodnice“ alui Xtos, — din „prorocitura“ Isaii, — mă „pomăziu“ bine a vesti „mezerilor“, — și nu se va „oțări“ sufletul meu de voi, — „dosada“ trufiei tale, — voiu trimite spre voi „heri“ sălbateci, — ași umblat cu mine „lă-turiș“, — pe cari-s „izvod“ bun, — și ne „zpodobește“, — în „podvigul“ bun, — „surumanilor“ mai trimis să vestesc, — vedere necuratului și „mozaviriă“ lui, — „vrăciuire“, — cei trei „otroci“, — cela ce s'a „gă-vozdit“ pre tine, — îmbogățire „bozilor“ celor urifi, — „inglotirile“ drăcești, — cu „ponce“ și dobitoace, — strigăm „psalomește“. — Prin o cercetare mai minuțioasă s'ar mai găsi multe cuvinte de felul acestora.

Ca să se vază limba și stilul acestui Mineiu — tradus probabil din limba slavonă — (iizbran, blajenu

muje, givizval, opușlaie, opreslavnoeciul, etc.) — reprodus numirea sărbătorilor și troparele lor.

1. Luna lui răpciuni indictul ce să zice anul noou părintele Simion Stâlpnic și săborul.

2. Nașterea Preceștii Mariie.

3. Mișas Septembrie 14 zile Redicarea cinstitei Cruci.

4. Mișas Noembrie (?) 14 zile Sta Paraskiva (oct.).

5. Mișas Octobrie 26 Sftu Dimitrie.

6. Noemvrie 8 zile Săboru ingerilor. Mihail și Gavril.

7. Văvedenie (Noemvrie 20 zile, Intrarea în bis.)

8. Mișas Dekembrie 6 zile Stu Părinte nostru Niculae.

9. Mișas Dekembrie 25 zile Naștere lui Xtos.

10. Mișas Ginorie întâie zi Obrezania D-lui N. Is. Xs.

11. Mișas Ginorie 6 zile Boiavlenia.

12. Mișas Feurarie în 2 zile Stretenia D-lui Xs.

13. Mișas Martie 9 zile Sfinți 40 de măcenici.

14. Mișas Martie 25 de zile.

15. Iunie 29 Stu Petru.

16. Mișas Agust 6 zile Stoe Pre Obrejanie.

17. Agust 15 zile Adur: Preceștii.

Lipseșc preste tot slujbele sărbătorilor: 3 sfinți, S. George, Nașt. s. Ion Botez. și Profetul Ilie.

În parte lipsesc dela Blagoveștenie pagini dela început, Schimbarea la față pagini dela capăt și Agust 15 multe pagini dela început.

Tropare.

Sept. 1. Stâlp de răbdare fuseși precuvioase strămoșilor lui Iob întru kinuri, lui Iosif întru ispituri graiul celor fără de trup fiind în trup Simonie părintele nostru roagă Xs dzăul nostru să mântuiască sufletele noastre.

Sept. 8. Naștere fecioară născătoare de Dumnezău vestește bucurie a toată lume, că dintru tine răsări soarele dreptății Xs Dzăul nostru și dezlegă blăstemul și dede blagoslovenie și legă moarte și dăruie noo viața de veku.

Sept. 14. Mântuește Dne norodul tău și blagoslovește moștenire ta biruință împăratului nostru asupra protivnicilor dăruindui și cu cruce ta păzind pe norodul tău.

Oct. 14. De tine maico Paraskivo fuseși chipului mântuirii că luând cruce urmași lui Xs și făcând învățai ca să urască trupul lucrurile sufletului celui fără de moarte pintru aceea să bucură cu ingerii precuvioasă Paraskivo duhul tău.

Oct. 26. Pre tine răbdătoriule de kinuri te află lume mare ajutor în nevoi. Biruind pre păgâni deci cum zdrobi putere lui Lie și pe Nistor întăriși pre jânsul la judecată. Așe sfinte Dimitrie roagă pre Xs Dumnezău să dăruiască lumii mare milă.

Noemvrie 8. Voivozilor a oștilor cerești rugă-muvă pe voi purure noi nedestoinici cumca cu rugăciunile vostre să acoperiți pe noi supt acoperământul arepilor vostre ferind pe noi cari ne rugăm cu dea-dînsul și strigăm izbăviți-ne pe noi din nevoi cari mai mari cinurilor puterilor de sus.

Nov. 20. Astăzi încipuiala viorii cei bune alui Dumnezău și propovedanii de mântuire omenilor în beserica lui Dumnezău ales fecioară să arată și pe Xs, binele vestește tuturoara, deci și noi cu glas mare strigăm aceea. Bucurăte împlere de socolință ziditorului. †

Dec. 6. Pravila credinții și kipul blândețelor preainvățător opririi teau arătat Dumnezău turmii sale carele în lucruri adevărate pintru aceea ai agonisit cu zmerenia cele de sus și cu surumenia cele bogate părintele nostru sfinte Niculae roagă pe Xs. Dumnezău să mântuiască sufletele noastre.

Dec. 25. Nașterea ta Dumnezeul nostru răsări lumină lumii înfăleasă cel ce slujia stelelor de ste să învăța a să inkina ție soarelui drept și pe tine te vede mai sus de răsărituri Dume slavă ție.

Ian. 1. Cela ce seze întru cei de sus pe s anul cel cu kip de foc cu părintele cel fără de început și cu dumnezeescul tău duche. Binevoși a te naște pre pământ cu trup din fecioară maică cea neispilită de bărbat pintru aceea tei obrezuit optazi ca omul slavă presfântului tău celui preabun, slavă socotinții tale, singur iubitoriule de oameni.

Ian. 6. Întru Iordan botezându-te Dmne inkinăciune Troiții să arată că glasul părintelui mărturisia ție innumind pe tine fiul cel iubit și dhul în kip de porubu adevera fără cuvintelor arătatei Xse Dmne și lume ai luminat slavă ție.

Febr. 2. Bucurăte fecioara incunjurată de bucurie născătoare de dzău că dintru tine răsări soarele cel drept Xs dumnezăul nostru luminând pre cei ce erau întru întunerec veseleștete și tu bătrânule drept care ai luat lumina ta pe slobozitorul sufletelor noastre dăruitor de înviere.

Martie 9. Cu kinurile sfinților cari luată pintru tine fii Dmne umilit și toate ~~ale~~ voastre kinuri și dureri le tămădueste iubitoriule de omeni Dmne că te rugăm.

Martie 25. Lipsește.

Iunie 29. Cari sunteți mai mari apșilor și învățători lumii rugați pe Stăpânul tuturor să dăruiască lumii pace și sufletelor noastre mare milă.

August 6. Inkipuitatei spre măgură Xse dmne și ai arătat ucenicilor tăi slava ta pe cât putură. Deci să strălucească și noo păcătoșilor lumina ta ce de purure care este pintru rugăciune născătoare de Dumnezău dătoriuile de viață Dmne slavă ție.

Aug. 15. Lipsește.

De închiere mai reproduc Tropariul Născătoare pe glas 4. — precunoscut:

Taina cea tăgăduită din veku și ingerilor neștuită pe tine născătoare de dumnezău să arată dumnezău pământelor întru neamestecată pogorire împelițat și cruce cu voie luo pintru noi cu cari înviași pe ziditul cel dinlăie și mântui din moarte sufletele noastre.

Giorocuta.

Pr. Aurel Papiu.

— **Aviz literar!** A apărut vol. I. din *Compendiu de Teologie Morală de Păr. Dr. Ludovic Tăutu, profesor de teologie Oradea. Prețul 200 Lei. Din vol. II.: Poruncle în lucrare, sunt terminate până acum 18 coale de tipar; pe Ianuarie—Februarie 1932 va fi gata tot. — Tot pe atunci se așteaptă și apariția vol. III. Sfintele Taine, de prof. Dr. Nicolae Flueraș. Prețul acestora se va anunța la timp. Prenotări se primesc la Soc. Sf. Ioan Gură de Aur. Oradea.*

Catalogul

cărților scartate și al duplicatelor din bibliotecă diecezană greco-catolică — Oradea.

Oferim aceste cărți în schimb bibliotecilor din țară, ori și spre vânzare, particularilor.

(Urmarea IX).

- 4269—70. — Goldgrube für Prediger u. Katechet, 2 tomuri, Wien 1852. 8°, Exemple.
4670. — A ker. Kath. Religio Tudománya, 1 köt. 1 tom, Budán 1844.
4009. Severini Joani: Conspectus Historiae Hungaricae p. I. 1 tom, Posonii 1775.
4859. Tasnádi, Székely István: A krisztusban való hitnek fundamentuma, 1 drb. 1 tom, Kassa 1794.
4184. Droste, Vischering: Predigten, Betrachtungen Unterweisungen, 1 tom, Münster 1843. 16°.
4469. Petróczy Nep. János: Dicsőítő beszéd szent István ünnepére, 1 tom, Bécs 1842.
4478. Pellet Ödön: Egyházi beszéd szent István ünnepére, 1 tom, Bécs 1870.
5041. — Munkálatok, a pesti növendék papság m. isk. X köt, 1 tom, Budán 1842.
5032. Forster János: Tiszti utasítás az esztergomi érsek gazdagságában, 1 tom, Esztergom 1864.
5104. Füredi János: A mezőturi ev. ref. isk. ismertetése, 1 tom.
5302. — Szt. István Társulat Naptára, 1 tom, Budapest 1882.
5306. Morgó Tivadar: Beszéd 1880 egyetemi év beiktatásánál, 1 tom, Budapest 1880. 8°.
5307. — Kolozsvári Szt. Imre Kollegium Almanachja, 1 tom, Kolozsvár 1904.
5313. — Szt. István naptára, 1 tom, Budapest 1884.
5319. Kuthen: A végrendelet: ki mint vet úgy arat, 1 tom, Broșură.
5320. Bacsak Imre: Egyházi beszéd szent István király ünnepére, 1 tom, Pest 1870.
5322. Fenyvessi Ferenc: Veszprém vármegye ünnepén beszéd, 1 tom, B-pest 1896. 8°.
5334. Krüger Joh.: Naturlehre für Volksschulen, 1 tom, Leipzig 1876.
5348. Bäcker I. P.: Predigten für die erste hl. Kommunion. 1 tom, Mainz 1865.
5349. Szauter Antal: Alkalmi egyházi beszéd a mohácsi-vész emlékére, 1 tom, Pécs 1869.
5393. — Keresztény naptár, 1 tom, Pest 1852.
5404. Pázmány Péter: Egyházi beszédei a szentekről, 1 tom, Eger 1870, Broșură 8°—113.
5416. Plassmann Prof.: Das Leben aus dem Glauben. Predigt, 1 tom, Wien 1863.
5426. Salfinger: Christus unter uns im kath. Gotteshause, 1 tom, Wien 1845.
5429. Brunn Fr. Ag., Márton Josef.: József és Hermine főhercegek egybekelése alk. beszéd, 1 tom, Pest.
5434. Zsibovics Ferenc: Egyházi beszéd, 1 tom, Pest 1871.
5437. Imre, székesfeh. püspök: Az ur Jézus Krisztus üdvözítő Istenünk, 1 tom, Székesfehérvár 1803.
5442. Hopf János: Lonovics József kalocsai érsek emlékére, 1 tom, Kalocsán 1867.
5444. Széchenyi Lajos: Szent beszéd, 1 tom, Gyula 1875.
5447. Mórász Antal: Egyházi beszéd, 1 tom, Esztergom 1874.
5572. — Szt. István társulat naptára, 1 tom, B-pest 1880.

5544. Mendlik Ágoston: Falusi prédikációk, III. (1866), IV. (1867), 1 tom, Pécs.
5547. Mendlik Ágoston: Falusi prédikációk, V (1868) VI (1869), 1 tom, Pécs.
5258. Mocnik: Arithmetik, 1 tom.
- 6092—6098. Mozer Joseph: Kanzelreden, 7 tomuri, Frankf. am Main 1831—1836.
5494. Páskuj Lajos: Egyházi munkálatok, 1 tom, Bpest 1813.
- Biblia Sacra, 1 tom, Buda 1826.
- 53.8 Fischer Lajos: Leiki gyakorlatok kézikönyve, 1 tom, Bpest 1888.
5329. Szabó Imre: Néphez egyházi beszédek, 1 tom, Eger 1859.
5331. Leonardo da Porto Maurizlo: Nagyböjti Szt. beszéd, 1 tom, Székesfehérvár 1857
6194. Albach: Erinnerungen an Gott, Jugend, Ewigkeit, 2 tomuri. Pest 1831.
5224. Somogyi Ede: Magyar Lexicon, 1 tom. Bpest 1878.
5912. Schrötelér, Fr. J.: Kanzelvorträge, I. Band, 1 tom, Neuss 1846
6195. Majláth: De sociologia 3 sermones, 1 tom. Bpest 1904.
5416. Bitha Dezső: Egyházi beszéd, 1 tom. Pest 1870.
- 5352—60. Kazinczy Ferenc: Munkái, 9 tomuri Pest 1814.
5265. Feiglerle Ignátz: Der geistliche Kampf, 1 tom. Wien 1850.
5228. Dr. Osváth Albert: A jó egészség, 1 tom. Bpest 1890.
5333. Thomas-Talabér: Egyházi beszédek, 1 tom. Pest 1860.
5332. Burget Ignác: Egyházi beszédek, I. kötet, 1 tom Eger 1875.
- 5942—5956. Zollikofer: Sämtliche Predigten, 15 tomuri. 1798—1804 Leipzig.
- 5871—5876 Reinhardt: Predigten, 2 tomuri 1803, 2 tomuri 1804, 2 tomuri 1805, Nürnberg.
6000. Tercsányi József: Exercitationes scholasticae, 1 tom, Cassoviae 1831.
- 5337, 5342. Krudy Gyula: Francia kastély, 1 tom. Bpest.
5342. Kálnoky Izidor: Igen Cenczi, 1 tom. Bpest.
5342. Mórócz Pál: Régi magyar élet, 1 tom. Bpest.
5342. Heltai Jenő: Family Hotel, 1 tom, Bpest.
5342. Bródy Sándor: Imre Herczeg, 1 tom. Bpest.
- 5344—47. Füssy Tamás: Idézetek a szent írásból, 4 tomuri.
5349. Kalocsa növ. paps.: Szemelvények, 1 tom. Kalocsa 1884
5256. Weinkopf József: Predigten, 1 tom. Wien 1837.
5257. Schuszer I. Dr.: Biblische Geschichte Au. N. Testam, 1 tom, Freiburg 1886.
5733. — Catalogus venerabilis cleri archidiocesis Olomouensis, 1 tom. Olomucii 1909.
5303. — Emlékkönyv, 1 tom. Budapest 1881.
- Gheorghe Barițiu: Istoria Transilvaniei, tom I. Sibiu 1889.
5323. Márk Dávid: Szent beszédek, 1 tom. Eperjes 1888.
5600. Tokody Ödön: Lelkészi irattár 1 tom. Timișoara 1886.
5616. Lincse Alajos: Ünnepi egyházi beszédek, 1 tom, Eger 1877.
5609. Beke Antal: Elméleti és gyakorlati egyházi irálytan, 1 tom. Károly-Fehérvár 1872.
5917. Jos. Hegid Diets: Sonntagspredigten, 1 tom. Regensburg 1866.
5304. B-pesti növ. paps.: Munkálatok, 1 tom. Budapest 1882.
5263. " " " Munkálatok, 1 tom. Buda 1856.
5618. " " " Munkálatok, 1 tom. Budapest 1895.
5617. " " " Munkálatok, 1 tom. Budapest 1888.
5324. " " " Munkálatok, 1 tom. Budapest 1892
5583. " " " Munkálatok, 1 tom. Budapest 1887.
5576. " " " Munkálatok, 1 tom. Budapest 1880.
5302. " " " Munkálatok, 1 tom. Budapest 1891.
5306. " " " Munkálatok, 1 tom. Budapest 1887.

5309. B-pesti növ. paps.: Munkálatok, 1 tom Budapest 1885.
 6205. " " " Munkálatok, 1 tom. Pest 1862.
 6193. " " " Munkálatok, 1 tom. Pest 1838.
 5334. " " " Munkálatok, 1 tom. Pest 1909.
 — Gelsmiedt Ferencz: A katolikus papság Szaknaptára, 1 tom. Budapes 1901.
 5305. A csanádi Növendék papság: Munkálatok, 1 tom. Temesvár 1884.
 6273. Derlsam Kiliam: Psysico-energia, 1 tom. Bécs 1793
 6035. Szabó János: Egyházi beszédek, 1 tom. Kolozsvár 1848.
 5246—49 Gretsck Adrian: Predigten auf die Sonntage, I—VII tom. Grätz 1832—1832.
 5142—5245. Joh. Michael Leonard: Christenlehren zum Gebrauche, I—IV tom. Wien 1815—1816.
 5230 Mórícz Pál: Összes művei, 1 tom. B. Ujfalu 1898
 — Huszár Károly: Egyházi beszédek, 1 tom. Budapest 1881,
 5361. Molnár Ferencz: Muzsika, 1 tom, Budapest.
 5362. Nagy Endre: A misokai földkirály, 1 tom, Budapest 1908.
 5363. Szöllösi Zsigmond: Palma di Palma, 1 tom. Budapest 1908.
 5364. Pap Mariska: A Rög, 1 tom. Budapest 1908.
 5365. Tomörköny István: Jegenyék alatt, 1 tom. Budapest 1908.
 5366. Bercsik Árpád: A figyelmes férj, 1 tom. Budapest 1908.
 3368 Pekár Gyula: Atalanta csókja, 1 tom. Budapest 1908.
 3369. Murai Károly: Eljegyzés menyaszony nélkül, 1 tom. Budapest 1908.
 3373. Heltai Jenő: Az asszony körül, 1 tom. Budapest 1908.
 3374. Bársony I.: Tarka mesék, 1 tom. Budapest 1908.
 5375. Szini Gyula: Lelki kalandok. 1 tom. Budapest 1908.
 5377. Jób Dániel: Ifjuk, 1 tom. Budapest 1903.
 5379. Pásztor Árpád: Tengeren túl, 1 tom. Budapest 1908.
 5380. Szempere György: Ugor Ágnes, 1 tom. Bpest 1808
 5381. Kóbor Tamás: Munka, 1 tom. Budapest 1908.
 5386. Palotai István: Az élet, 1 tom. Budapest 1908.
 5387. Beksics Gusztáv: Kódös problémák, 1 tom. Budapest 1908.
 5388. Krudy Gyula: A büvös erszény, 1 tom. Bpest 1908.
 5383. Ignotus: Feljegyzések, 1 tom. Budapest 1909.
 5384. Pekár Gyula: A frigiai sipka, 1 tom. Budapest 1909.
 5385. Somaházi I.: Mindennapi problémák, 1 tom Budapest 1909.
 5862. — Kleine prediger, 1 tom 1812.
 5868. — Bibliothek, 7 tomuri. Prag 1814.
 5507. Leonhard C. M.: Sonn-und festtagl. Predigten, 1—7 tomuri. Wien 1828—1831.
 5495—5496. — Predigten über die ges. chr. Moral, 2 tomuri. Wien 1790.
 5836—5849. Gehrig Joh. Martin: Predigten, 1—31 tomuri. Würzburg 1817—1826.
 — Első magyar általános biztosító társaság 1857—1927 1 tom. Bpest 1908.
 — Magyarország tisztí-cím és névtára, 9 tomuri. Bpest 1897—1903—1916.
 6016. — Szentírás, 1 tom. Eger 1862.
 — Hiv. közlöny, 1 tom. Bpest 1915.
 1844. Joannes Bárdosy: Supplementum Analector. terrae Scepusiens, 1 tom, Leutschoviae 1802.
 5614. Zimándi Ignátz: Egyházi beszéd szt. István ünnepére, 1 tom. Bpest 1874.
 5403. Bunyitai Vincze: A váradi püspökség története, 2 tomuri. Nagyvárad 1883—1884. Tom. I, II.
 — Kirchenlexicon, 7 tomuri. Freiburg 1882—1893.
 — Pallas nagylexicon, Tom 10, 11, 13, 14, 15, 5 tomuri. Budapest 1895—1897.
 5231. Markos Gyula: Kath. Östazek, III kötet, 1 tom. Budapest 1893.
 5994 Zehner-Schmidt: A mi könyvünk, 1 tom. Bpest 1887.
 5466 Török Damascen: Vas. és ünnepi prédikációk, 1 tom. Eger 1802.
 — Zsihovics Ferencz: Szentek élete, 1 tom. Eger 1871.
 — Instructio pro judiciis ecclesiasticis imperii austriaci, 15 exempl. Viena 1855—56 și 58.
 5543. Ladislaus Vaida: Dictiones duae, 1 tom. Claudiopolis 1817.
 — Josefi Vurum: Dictio, 1 tom. Magno-Varadini 1822.
 — Ladislaus Vaida: Dictiones quinque, 1 tom. Magno-Varadini 1823.
 — P Hermolaus: Egyházi beszédek. 3 tomuri. Pozsony 1791—92.
 — Szalai Imre: Egyházi beszédek, 1 tom, Pest 1834.
 869. S. Schwartzkueler: Praktisch-katholisches Religionshandbuch, 1 tom. Salzburg 1785.
 — Gaál Ferencz: Egészségtan, 2 tomuri. Bpest 1875.
 — N. Nilles: De rationibus festorum mobilium, 1 tom. Viennae 1868.
 — Tobenz Danielis: Operum omnium, 1 tom. Vindobonae 1814.
 — Mickl Antal: Prédikátslók, 1 tom. Nagyvárad 1829.
 4661 Fürst A.: Das entstellte Ebenbild Gottes, 1 tom. Regensburg 1837.
 — Bran Felician: De jejuniis ecclesiasticis, 1 tom. Magno-Varadini 1889.
 — Thezárovcics Gábor: Magyar Homiliák, 1 tom. Nagyvárad 1806.
 — Stephani Hayd: Introductio hermeneutica, 1 tom. Vindobonae 1777.
 — Institutiones Oratoriae, 1 tom. Budae 1830.
 — Fr. Josepho Bertien: Theologiae dogmaticae, 2 tomuri. Vindobonae 1732.
 963 — Az egész keresztény hit tudomány, 1 tom. Pest 1833
 — Joh. Mathiae Schweckhel: Historia Religionis et Ecclesiae, 1 tom, Vindobonae 1786.
 — Lesnyánszky András: Egyházi beszédek, tomul I—II—III, Nagy-Váradon 1837.
 — Examen Schediasmatis, 1 tom, 1791.
 — Universalis Sanctio de delictis, 1 tom. Viennae 1787.
 — Theologia Christiana, 1 tom. Debrecini 1759.
 — Joseph Teszler: Ueber die Provincial Concilien und Synoden, 1 tom. Innsbruck 1849.
 — A keresztény katolikus hitnek tanítása, 1 tom. Buda 1842
 4146. Hegyi József, Fleury Claudius: Históriai katekizmus, 1 tom. Szeged.
 — Boldogságos Szüz Mária, 1 tom. Nagyvárad 1835.
 — Sacrosanctum Concilium Tridentinum 1 tom, Patavii 1758.
 — Symbolum Fidei, 1 tom. Posonii 1811.
 — R. P. Kitus Pinster: Juris canonici, 1 tom. Wirzburgi 1752
 — Isacesini Langii: Soliloquia, 1 tom, Inbingen 1771.
 — Gradus ad Parnassum, 1 tom. Lipsiae 1749.
 4023. Ludovici Hergergii: Synopsis Historiae Universalis, 1 tom. Lipsiae 1771.
 — Aloysio Belleccio: Christianus pie moriens, 1 tom, 1756.
 — P. Josephi Riegger: Institutiones iuris Ecclesiastici, 1 tom. Viennae 1779.
 — Ioannis Szegedi: Iuris Hungarici Tyrocinium, 1 tom. Tyrnaviae 1767.
 — Institutiones ad Eloquentiam, 1 tom. Budapest-Tirnaviae 1787.
 — A keresztény katolika Religio tudománya 1 tom. Buda 1844.
 4515. I. Georgi Trendelenburg: Anfangsgründe der griechischen Sprache, 1 tom. Leipzig 1805. (Va urma).